

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

HISTORIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 18 stron (zadania 1-24).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. **Zadania np. z luką, na dobieranie, typu – prawda/fałsz, wymagające uzupełnienia podpisu lub innego typu wykonaj zgodnie z poleceniem.**
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIĄ

--	--	--	--

Stopień: szkolny

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	2	3	1	2	3	3	2	3	3	3	2	1	1	3	3	2	4	1	1	4	3	4	3	3	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																									

Liczba punktów umożliwiającą kwalifikację do kolejnego stopnia: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –

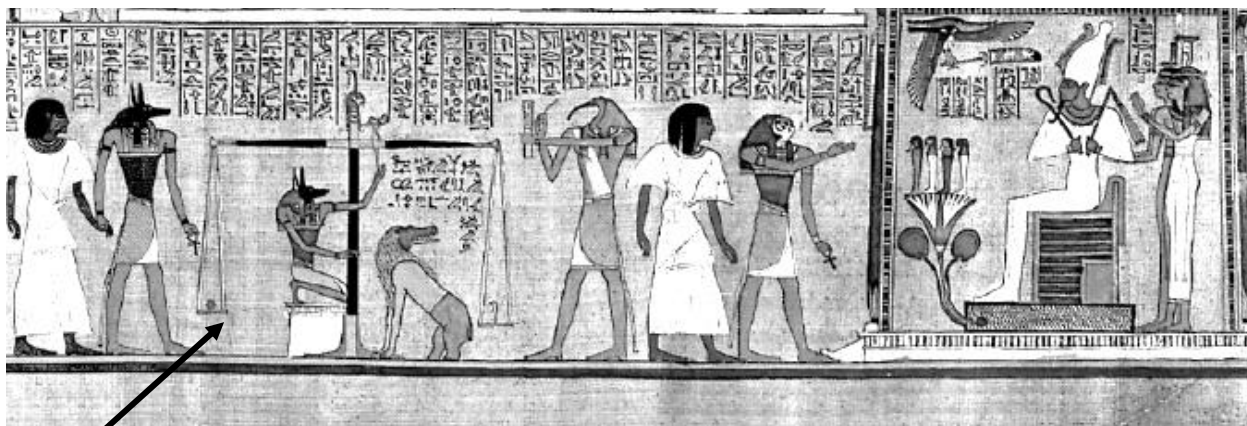
Zadanie 1. (2p.)

Do podanych poniżej dat dopisz cyfrą rzymską odpowiadający im wiek.

	Data	Wiek
A	1054	
B	44r. p.n.e.	
C	1864	
D	331r. p.n.e.	

Zadanie 2. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

flipbook.apps.gwo.pl (dostęp: 26.09.2018).

A. Jaką scenę z mitologii egipskiej przedstawiono na ilustracji z Księgi Umarłych?

.....

B. Jakie przeznaczenie miała waga zaznaczona na ilustracji strzałką?

.....

.....

.....

C. Podaj imiona dwóch bogów egipskich uwidocznionych na ilustracji:

.....

.....

Zadanie 3. (1p.)

Na podstawie zamieszczonej definicji oraz wiedzy własnej podaj pojęcie, jakim nazywa się opisane zjawisko.

Proces przechodzenia ludzkości od łowiectwa-zbieractwa do produkcji żywności, czyli rolnictwa i hodowli oraz z koczowniczego do osiadłego trybu życia, trwający w latach ok. 10000-4000 p.n.e. to:

.....

Zadanie 4. (2p.)

W tekście źródłowym przedstawiono zasady funkcjonowania republikańskiego Rzymu. Po zapoznaniu się z tekstem źródłowym, wpisz w tabeli nazwę odpowiedniego urzędu lub instytucji.

	Tekst źródłowy	Nazwa urzędu/instytucji
A	<i>Otóż [...], póki z legionami nie wyruszą w pole i póki bawią w Rzymie, decydują o wszystkich sprawach publicznych. Bo wszyscy inni urzędnicy, z wyjątkiem trybunów ludowych, są im podwładni i słuchają ich [...]. Prócz tego oni przedkładają do obrad pilne sprawy, w ich też ręku spoczywa całe wykonanie uchwał.</i>	
B	<i>Jeżeli chodzi o [...], to ma on przede wszystkim władzę nad skarbem publicznym; mianowicie zarządza wszystkimi dochodami i tak samo wydatkami. Nie mogą bowiem kwestorowie na poszczególne potrzeby żadnego czynić wydatku bez uchwał [...]. Tak samo wszelkie popełnione w Italii przestępstwa, które wymagają śledztwa ze strony państwa, jak zdrada, sprzysiężenie, trucicielstwo, skrytobójstwo - są przedmiotem troski [...]</i>	

Polibiusz, Dzieje. O władzach Rzymu w: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze I*, Toruń 2004, s. 82.

Zadanie 5. (3p.)

Zamieszczone poniżej opisy starożytnych cywilizacji dopasuj do miejsc wskazanych na mapie. Cyfry z mapy, odpowiadające opisom wpisz do tabelki.

	Opis starożytnej cywilizacji	Cyfra z mapy
A	<i>Okres dziesięciu lat zszedł udręczonemu ludowi na budowie drogi, po której wlekli kamienie, a którą wybudowali jako dzieło nie o wiele mniejsze, moim zdaniem, od samej piramidy; długość jej bowiem wynosi pięć stadiów, szerokość dziesięć sążni, wysokość, tam gdzie jest stosunkowo najwyższa, osiem sążni, a jest z wygładzonego kamienia, w którym są wyrżnięte figury. Zatem dziesięciu lat wymagała budowa tej drogi i podziemnych komór na owym wzgórzu, na którym stoją piramidy; te komory kazał sobie wybudować jako grobowce na wyspie, skierowawszy tam kanał Nilu.</i>	
B	<i>„Dom Boży” stanął obok królewskiego pałacu Salomona w kompleksie pałacowo świątynnym, który szczylił się budowlami i pałacami o zdumiewającym przepychu. Świątynia nie była po prostu miejscem kultu, była domem samego Boga. [...]. Stopnie prowadziły do Świętego Świętych. W Świętym Świętych nie było nic oprócz cherubów i Arki, a we wnętrzu Arki nic oprócz tablic z prawem mojżeszowym.</i>	
C	<i>Tak powiedziawszy poddał jako efor sprawę pod głosowanie na zgromadzeniu Lacedemończyków. [...] chcąc zaś przez jawne głosowanie zachęcić ich do opowiedzenia się za wojną oświadczył: „Lacedemończycy, komu z was się wydaje, że pokój został zerwany i [...]dopuszczają się bezprawia, niech przejdzie na tę stronę – i wskazał im kierunek - a kto jest przeciwnego zdania, niech przejdzie na drugą stronę”.</i>	

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 26, 33.

www.bnd.ibc.edu.pl (dostęp: 30.09.2018).

Zadanie 6. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej, podpisz zamieszczone ilustracje pojęciami związanymi z wojskowością w starożytnej Grecji.

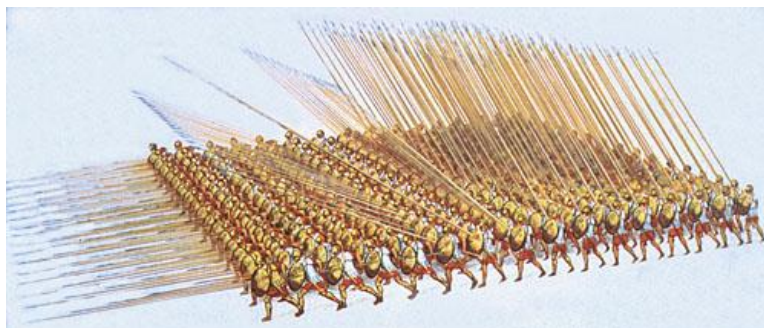
www.scholaris.pl (dostęp: 24.09.2018).

A. Ciężkozbrojny piechur -

www.scholaris.pl (dostęp: 24.09.2018).

B. Grecki okręt wojenny -

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s.46.

C. Formacja wojskowa w greckich polis -

Zadanie 7. (2p.)

Po zapoznaniu się z poniższym tekstem wykonaj polecenia.

T A B L I C A I I I

1. Ten, który przyznał się do zadłużenia, albo też ten, przeciw któremu ogłoszono orzeczenie, będzie miał trzydzieści dni na zapłatę. Po tym terminie można przymusowo zniewolić jego osobę. Wierzyciel może przyprowadzić go przed trybunał sędziowski.

T A B L I C A I V

2. Jeśli ojciec sprzeda swego syna trzy razy, syn będzie zwolniony od powinności względem ojca.

T A B L I C A V I

1. Kiedy dokonana jest umowa i przeniesienie aktu własności i została dopełniona formalna deklaracja, ma ona moc wiążącą.

T A B L I C A X I I

2. Jeśli niewolnik dokona kradzieży, albo wyrządzi jakąś krzywdę za wiedzą jego pana, powództwo o odszkodowanie będzie w jego imieniu.

5. Cokolwiek lud ostatnio postanowił, powinno mieć moc prawną.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze 1*, Toruń 2004, s. 82.

A. Podaj nazwę zacytowanego powyżej dokumentu:

B. Podaj nazwę innego aktu prawodawczego, który powstał i był stosowany w starożytności.

Zadanie 8. (3p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i wiedzy własnej odpowiedz na pytania.

Gdyśmy się szczęśliwie, ja, cesarz Konstantyn, jak również ja, cesarz Licyniusz, [...] zjechali i wszystko, co dotyczy dobra i bezpieczeństwa publicznego omawiali, uznaliśmy za konieczne [...] a mianowicie chrześcijanom i wszystkim dać zupełną wolność wyznawania religii, jaką kto zechce. W ten sposób bowiem bóstwo w swej niebieskiej siedzibie i nas, i dla wszystkich, którzy naszej poddani są władzy, zjednać będzie można i usposobić łaskawie. Ze zbawiennych więc i słusznych powodów postanowiliśmy powziąć uchwałę, że nikomu nie można zabronić swobody decyzji, czy myśl swą skłoni do wyznania chrześcijańskiego, czy do innej religii, która sam za najodpowiedniejszą dla siebie uzna, a to dlatego, by najwyższe bóstwo, któremu cześć według swobodnego przekonania oddajemy, nam we wszystkich okolicznościach okazać zwykłą swą względność i przychyłność.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze 1*, Toruń 2004, s. 77.

- A. Podaj nazwę, jaką w historiografii otrzymał dokument, z którego pochodzi zacytowany powyżej fragment?
- B. W którym roku został wydany powyższy dokument ? -
- C. Napisz dwa postanowienia, które wynikają bezpośrednio z zacytowanego powyżej tekstu:
-
-

Zadanie 9. (3p.)

Na podstawie lektury *Drużyna Mieszka. Rdzeń wczesnego państwa. A. Pleszczyńskiego* napisz, które ze zdań w tabelce zawierają informację prawdziwą, a które fałszywą. W odpowiednim miejscu wpisz słowo prawda lub fałsz.

		Prawda/Fałsz
A	Największym odbiorcą niewolników słowiańskich były, w czasach Mieszka, o wiele bogatsze, kraje muzułmańskie.	
B	W drugiej połowie IX wieku pojawiły się w Wielkopolsce grody nowego typu: mniejsze, dobrze obwarowane.	
C	Wszystkie ważne urzędy państwa w epoce tradycyjnej wywodzą się z drużyny książęcej.	

Zadanie 10. (3p.)

Na podstawie lektury *Chrzest Mieszka I – świadomy wybór czy konieczność polityczna? A. Pleszczyńskiego* odpowiedz:

A. Kogo autor artykułu uznaje za najpoważniejszego wroga państwa Mieszka I?

.....

B. Jakie imię nosił biskup przysłany do Polski w 968 r.

.....

C. Która z rzek „*stanowiła zatem naturalny kręgosłup wczesnego państwa piastowskiego, które rozwijało się wzdłuż [niej]*”. Podkreśl poprawną odpowiedź:

- Wisła
- Warta

Zadanie 11. (2p.)

Na podstawie lektury *Drużyna Mieszka. Rdzeń wczesnego państwa A. Pleszczyńskiego* oraz poniższego tekstu napisz, czy Ibrahim ibn Jakub miał pozytywny, czy też negatywny stosunek do Mieszka I i jego państwa. W punkcie A wskaż stanowisko kronikarza, podkreślając poprawną odpowiedź, następnie w punkcie B uzasadnij swój wybór, podając przykład z zamieszczonego tekstu.

A co się tyczy kraju Mieszka, to jest on najrozleglejszy z ich krajów. Obfituje on w żywność, mięso, miód i rolę orną. Pobierane przez niego podatki stanowią odważniki handlowe. Idą one na żółd dla piechurów. Każdemu przypada co miesiąc oznaczona ilość. Ma on 3 tysiące pancernych, podzielonych na oddziały, a setka ich znaczy tyle, co dziesięć secin innych wojowników. Daje on tym mężom odzież, konie, broń i wszystko, czego tylko potrzebują. A gdy jednemu z nich urodzi się dziecko, on każe wypłacać mu żółd od chwili urodzenia, czy będzie płci męskiej, czy żeńskiej. A gdy dziecię dorośnie, to jeżeli jest mężczyzną, żeni go i wypłaca za niego dar ślubny ojcu dziewczyny. A dar ślubny jest u Słowian znaczny, w czym zwyczaj ich jest podobny do zwyczaju Berberów. Jeżeli mężowi urodzą się dwie albo trzy córki, to one stają się powodem jego bogactwa, a jeżeli mu się urodzi dwóch chłopców, to staje się to powodem jego ubóstwa. Z Mieszkciem sąsiadują: na wschodzie Rus, a na północy Burus (Prusy). Siedziby Burus leżą nad Oceanem (tzn. Morzem Bałtyckim). Obszerne państwo w krainach Słowian, nad morzem, wśród gęstych lasów, przez które trudno się wojskom przedzierać. Imię króla jest Mieszko.

Ibrahim ibn Jakub

A. Stanowisko Ibrahima ibn Jakuba:

- **pozytywne**
- **negatywne**

B. Uzasadnienie stanowiska:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (1p.)

Na podstawie opisu postaci rozpoznaj władcę Polski. Wpisz imię i przydomek w tabeli.

Opis postaci	Imię i przydomek władcy
<i>[...], księżę polski, dowiedziawszy się o śmierci cesarza Henryka, [...] przywłaszczył sobie nieprzystojnie koronę [królewską] [...]. Za tę jego zuchwałość Bóg szybko go pokarał, albowiem w krótkim czasie zmarł [...].</i>	

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze I*, Toruń 2004, s. 162.

Zadanie 13. (1p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A	Zjazd gnieźnieński.	
B	Początek rozbicia dzielnicowego.	
C	Bitwa pod Głogowem.	
D	Koronacja Przemysła II.	

Zadanie 14. (3p.)

Na podstawie lektury *Wikingowie i początki ich wypraw VIII-IX w. – prawda i mity*, M. Salańskiego, połącz wydarzenia z odpowiednimi postaciami. Obok wydarzenia opisanego w tabeli, wpisz numer postaci. Jedna z postaci nie pasuje do żadnego z wydarzeń.

	Opis wydarzenia	Numer postaci
A	Zmusił w 911 r. króla Karola Prostaka, do nadania mu jako lenna Rouen, które dało początek późniejszemu Księstwu Normandii.	
B	Kiedy wrócił z wyprawy po Morzu Śródziemnym, złupił m. in. Orlean. Powstrzymały go dopiero wojska Ludwika III.	
C	Legendarny wódz wikingów. Przeprowadził atak w 793r. na średniowieczny klasztor benedyktynów na wyspie Lindisfarne.	

1. Hastein Duńczyk
2. Rollo/Robert I
3. Adam z Bremy
4. Ragnar Lodbrok

Zadanie 15. (3p.)

Zapoznaj się z zamieszczonymi źródłami, następnie wykonaj polecenia.

Źródło 1.

Na podstawie podręcznika *Historia 5 GWO*.

Źródło 2.

Jak zaś doszło do wypędzenia króla [...], długo byłoby o tym mówić, tyle wszakże można powiedzieć, że sam będąc pomazańcem Bożym, nie powinien był pomazańca za żaden grzech karać cielesnie. [...] i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków. My zaś ani nie usprawiedliwiamy biskupa – zdrajcy, ani nie zalecamy króla, który tak szpetnie dochodził swoich praw, lecz pozostawmy te sprawy, a opowiedzmy, jak przyjęto go na Węgrzech.

Gall Anonim

A. Czy Źródło 1. i Źródło 2. Dotyczą tego samego wydarzenia? Podkreśl poprawną odpowiedź:

TAK NIE

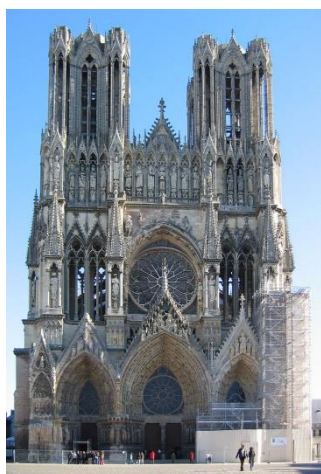
B. Podaj imiona króla i biskupa, których opisał w Źródle 2. Gall Anonim:

Imię króla:

Imię biskupa:

Zadanie 16. (2p.)

Ilustracje przedstawiają przykłady sztuki średniowiecza. Wpisz do tabeli nazwę stylu oraz dobierz do niego po dwa przykłady spośród ilustracji. Jeden z przykładów nie pasuje do żadnego ze stylów.

1.

2.

3.

4.

5.

pl.wikipedia.org (dostęp: 28.09.2018r.)

	Nazwa stylu	Cyfry
A		;
B		;

Zadanie 17. (4p.)

Na podstawie mapy i tekstu źródłowego wykonaj polecenia. Napisz, czy zdania w tabeli zawierają informacje prawdziwe, czy też fałszywe. W odpowiednich miejscach wpisz: prawda lub fałsz.

Źródło A.

<http://wlpzpolke.pl> (dostęp: 28.09.2018r.)

Źródło B.

Gdy poczuł, że [los] żąda już od niego śmiertelnej powinności, poleca spisać dokumenty testamentowe. Przekazuje w nich w spadku czterem synom i to, co osiągnięte zasługami przodków, i następstwo w królestwie, wyznaczając stałe granice czterech dzielnic w ten sposób, że w rękę najstarszego miało pozostać i księstwo dzielnicy krakowskiej, i władza zwierzchnia.

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze I*, Toruń 2004, s. 162.

		Prawda/Fałsz
A	Źródło B przedstawia postanowienia Testamentu Bolesława Krzywoustego.	
B	Źródło A pokazuje wcześniejsze wydarzenia z historii Polski niż Źródło B.	
C	Na mapie w Źródle A zaznaczono miejsce bitwy i śmierci księcia śląskiego.	
D	Na mapie oznaczono strzałkami przemarsz wojsk litewskich.	

Zadanie 18. (1p.)

Na podstawie źródła oraz wiedzy własnej podaj nazwę dokumentu, którego fragment poniżej został zacytowany, a który uchwalono na sejmie w Radomiu w 1505r.

Ponieważ prawa ogólne i ustawy publiczne dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu, przeto na walnym sejmie radomskim wraz z wszystkimi królestwa naszego pralataami, radami i posłami ziemskimi za słuszne i sprawiedliwe uznaliśmy, jakoż postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy nic nowego (...) stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców, bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich, co by było ujmą i ku uciążeniu Rzeczypospolitej, oraz jej ze szkodą i krzywdą czyjąśkolwiek, tudzież zmierzało ku zmianie prawa ogólnego i wolności publicznej.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze I*, Toruń 2004, s. 165.

Nazwa dokumentu:

Zadanie 19. (1p.)

Po zapoznaniu się z mapą wskaż zdanie fałszywe wstawiając znak X w odpowiednim miejscu tabelki.

www.pl.wikipedia.pl (dostęp: 28.09.2018r.).

		Fałsz
A	Mapa przedstawia Bliski Wschód w okresie wypraw krzyżowych.	
B	Zaznaczone na mapie państwa utworzone zostały m. in. przez krzyżowców.	
C	Ostateczne zakończenie wypraw krzyżowych w średniowieczu nastąpiło w wyniku bitwy pod Askalon.	

Zadanie 20. (4p.)

Zamieszczona ilustracja przedstawia władców XIV i XV-wiecznej Polski, związanych z historią Akademii Krakowskiej. Podaj ich imiona i przydomki lub nazwiska rodowe oraz wybierz jednego z monarchów i przedstaw jego zasługi dla tej uczelni.

polityka.pl (dostęp: 2.10.2018r.).

A.

B.

C.

Władca A -

Władca B -

Władca C -

Imię i przydomek władcy oraz jego zasługi:

.....

.....

.....

Zadanie 21. (3p.)

Po zapoznaniu się z tekstem wykonaj polecenia.

W imię świętej niepodzielnej Trójcy, Ja [...] książę Mazowsza i Kujaw [...] podaję do wiadomości, że z uwagi na nagrodę niebieską i zbawienie duszy mojej oraz dla obrony wiernych, [...] nadałem [...] braciom Zakonu [...] całe terytorium chełmińskie niepodzielnie ze wszystkimi przynależnościami od tego miejsca, gdzie Drwęca opuszcza granicę Prus, wzdłuż rzeki aż do Wisły, a Wisłę aż do Ossy i biegiem Ossy aż do granic Prus, na wieczyste posiadanie z całym pożytkiem [...]. Owi zaś bracia przyrzekli też mnie i wszystkim moim dzieciom, że z całą wiernością wraz z nami walczyć będą każdego czasu stosownie do woli bożej i wedle swej możliwości przeciw wrogom Chrystusa i naszym, mianowicie przeciw wszystkim poganom.

T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze 1*, Toruń 2004, s. 152.

A. Który książę wystawił powyższy dokument? Podaj jego imię:

.....

B. Podaj nazwę Zakonu, o którym jest mowa w tekście źródłowym

.....

C. **Na podstawie tekstu źródłowego** podaj przyczynę sprowadzenia Zakonu do Polski:

.....
.....
.....
.....

Zadanie 22. (4p.)

Do podanych wydarzeń dopisz daty roczne, w których miały miejsce oraz imię i przydomek/nazwisko rodowe władcy, który wtedy panował w Polsce.

	Wydarzenie	Data	Imię i przydomek/nazwisko rodowe
A	Bitwa pod Płowcami		
B	Unia w Krewie		

Zadanie 23. (3p.)

Na podstawie ilustracji oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia.

www.pl.wikipedia.pl (dostęp: 28.09.2018r.).

- A. Napisz datę roczną przedstawionej na obrazie bitwy:
- B. Podaj imię postaci umieszczonej w centralnej części obrazu, która została wskazana strzałką:
- C. Podaj jedno postanowienie pokoju, kończącego konflikt, w czasie którego miała miejsce bitwa przedstawiona na obrazie.

.....

.....

.....

Zadanie 24. (3p.)

Na ilustracji przedstawiono trzy stany społeczne średniowiecznej Europy. Nazwij każdy z nich, wpisując odpowiednią nazwę stanu w wykropkowane miejsca od A do C. Poniżej w miejscu oznaczonym literką D dopisz nazwę stanu, który nie został przedstawiony na ilustracji.

Na podstawie podręcznika *Historia 5 GWO*.

A.

C.

B.....

Nazwa stanu, który nie został przedstawiony na ilustracji:

D.....

Brudnopis